

1986

BYFORENINGEN FOR ODENSE

PÅ TUR GENNEM ET GAMMELT KVARTER

I dag smutter trafikken over Odense Å - og de færreste tænker på vandløbet, når de passerer de næsten 20 broer, der krydser åen, fra Seden til Fangel. Men vi skal kun 150 år tilbage i tiden, da var det sin sag at komme over på den anden side.

Derfor var det også noget af en begivenhed, da landets første jernbro blev indviet i Odense den 6. oktober 1844. Det var Frederiksbroen - støbt på M.P. Allerups Jernstøberi. Den nye bro blev bygget på det sted, der fra gammel tid var byens udfaldsvej mod syd og øst.

Frederiksbroen fik betydning for Odense. Den åbnede ikke alene for trafikken, men den satte også skub i byudviklingen. Odense rykkede over på den anden side af åen. Rækker af lave huse var allerede skudt op i "Frederiks Forstad" - det nuværende Frederiksgade og byens første boligområde syd for åen tog form. Albanikvarteret var i støbeskeen.

Albanikvarteret har som det første byområde i Odense fået sin egen bog. Odense Kommune har udgivet sin første "registrant" - et værk om et af byens gamle kvarterer. Hvert hus i den første bydel "over åen" er registreret. Det arbejde har arki-

tekterne Kristian Isager og Ole Kristensen stået for i samarbejde med Magistratens 2. afdeling.

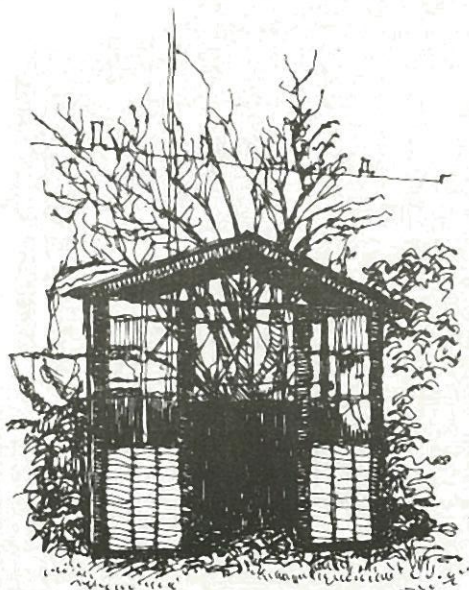
Jeg inviterede de to arkitekter på en tur gennem det kvarter, der nu er målt og beskrevet. Hvad var mere naturligt end at starte ved Frederiks-

HVEDDØREN SØR KINGSBEGADE 41
Mølshøj - OKT 77

broen - byens første store vejbro over åen. Den ligger der nemlig endnu - den bro jernstøber Allerup lavede for næsten 150 år siden. Hop af cyklen eller stil bilen på p-pladsen i Christiansgade og gå hen og se på den - den er nok et kik værd.

- Den er smuk, siger de to arkitekter. Ikke mindst her fra Brogade med Sukkergården i baggrunden. Men ejendommene på den anden side er til gengæld eksempler på hård udnyttelse af gaden og vidner om en vaklende byplanlægning. Desværre er det først nu, miljø er ved at få en vis betydning.

ET HAVEHUS BAG
SKT. KNUDSGADE 45

Kierulff skit 77

Sukkergården har sit navn fra det sukkerrafinaderi, der blev indrettet i gården i 1700-tallet. Her rafineredes sukkerrør fra Vestindien indtil 1835. Nogle år senere overtog Kertemindefirmaet Elias B. Muus bygningerne, der indrettedes til købmandsgård med kornhandel, købmandsbutik og skænkestue.

- Købmandsgården lå godt, fortæller konsul Hans Muus. Her kunne bønderne stalde op, når de skulle til Odense, så slap de for at betale afgift til byen. Acciseboden lå nemlig på den anden side af åen. Det gav et vældigt liv i gården. Nu er Sukkergården hovedsæde for vort firma. Men når ting bruges, holdes de vedlige.

Lidt længere henne i gaden ligger et andet stort Odense-firma - H. Ras-mussens Jernstøberi - den gamle bydels første industrivirksomhed. Ellers er det lav bebyggelse, der præger Frederiksgade - beboelseshuse i en lang række.

Man får et godt indtryk af, hvordan det har været her i 1860'erne, siger de to arkitekter. Husene fortæller om de sociale forhold på den tid. Det er gårdskarle og kuske, der har villet have deres eget lille hus i den nye bydel. Bag husene er der lange smalle haver, hvor de har haft grønt og fjerkræ til husholdningen.

Vi er kommet ind i Benediktsgade, som arkitekterne betegner som "fortabt". Store beboelsesejendomme med cementaltaner har knust det oprindelige miljø.

Om hjørnet i Langegade har Albani og Tasso gjort deres indhug i kvarteret. Men de beboere, der endnu er i gaden, har sat blomsterkasser op langs fortovet for at vise, at her bor de - og de vil slås for deres gade.

- Hele kvarteret, siger Kristian Isager, burde bibeholdes og beskyttes. Folk, der bor her, skal have fred og lov til at være sig selv - for kvarteret har helt afgjort store boværdier. Men det er truet og det skaber usikkerhed. Det skulle have samme sikkerhed som i villakvartererne.

Forbi Epidemisygehuset, som de to arkitekter kalder en arkitektonisk perle. Det er bygninger, der fungerer og personalet kan lide at arbejde der.

- Men det er en skandale med de store ejendomme ud mod Albanigade. De har knust ideen med det lukkede sygehusområde, siger Kristian Isager og Ole Kristensen.

I svinget fra Albanigade ud mod Hjallesøvej over for Grandteatret ligger en husrække, som også er truet. Kommunen har købt flere af ejendommene med gadeudvidelse for øje. Men nu tales der om at udvide gaden i den modsatte side og eventuelt flytte friskolen.

Usikkerhed præger også dette kvarter. Skal Hjallesøvej og Benediktsgade ligge Albanigade, spørger beboerne.

På hjørnet af Hjallesøvej og Fredensgade ligger en rigtig købmandsbutik. Frants Larsen - står der på det gamle

BYFORENINGEN FOR ODENSE

skilt over døren. Her maler den gamle kaffemølle java og santos - og løftes lemmen i gulvet bag disken, er der kolde bajere i kælderens. Sådan har butikken set ud siden 1884 - og den har været i familien Larsens eje siden 1910.

Vi slår et slag ned i Fredensgade.

Det er tydeligt, beboerne føler sig mere trygge her - og det gælder også de øvrige gader i det lille område med "torv" i midten. Ejendommene gøres i stand. Nye døre og vinduer - og frisk maling. Og nede på Slottet arbejder teknikerne for tiden med en plan, der skal sikre området.

